

Sisällys

Alkusanat 7

Johdanto 9

Raittius ja kieltolain kannattaminen yhdistävät keskipohjalaisia vaikuttajia 11

Paikalliset lehdet toimivat puolueiden agitaattoreina 20

Taloudellinen ja poliittinen tilanne kriisiytyy 1920- ja 1930-luvun vaihteessa 28

Poliittiset ja henkilökohtaiset kaunat ohjaavat politiikkaa ja kirjoittelua 34

Poliittinen tilanne kärjistyy vaalipiirin eteläosassa 36

Lapuan ensimmäiset ja toiset valtiopäivät 40

Lapuan laki astuu voimaan ja laittomuudet alkavat 49

Valtakunnassa käynnistyy poliittisesti kuuma alkukesä 58

Talonpoikaismarssi jakaa mielipiteitä Pohjanmaalla 63

Kyyditykset jatkuvat ja talonpoikaismarssi järjestetään 69

Kuumen heinäkuun tapahtumat pakottavat uusiin vaaleihin 75

Kunnanvaltuustojen puhdistukset käynnistyvät 84

Kamppailu Vaasan pohjoisen vaalipiirin herruudesta 88

Vaalien jälkeen tuuli kääntyy lapuanliikettä vastaan 95

Kommunistilait etenevät eduskunnassa ja presidentinvaali käynnistyy 99

Presidentinvaalit tuottavat pettymyksen 104

Presidentinvaalin jälkipuinti 109

Vettä, viiniä vai viinaksia: kieltolakiäänestys repii puolueita 113

Pakkohuutokaupat vahvistavat pulaliikettä 122

Pulaliikehännän vaikutus Keski-Pohjanmaalla ja

Kalajokilaaksossa 128

Kannuksen maakuntakokous 132

Mäntsälän kapina 140

Kälviän suojeluskuntaselkkaus ja Mäntsälän kapinan seuraukset

Keski-Pohjanmaalla 150

Maalaisliitto yrittää hillitä paikallista pulaliikehdintää 154

Nivalan konikapina horjuttaa Maalaisliiton asemaa Keski-Pohjanmaalla 157

Lahdensuon murhayritys 165

Laillisuuslinja valtaa alaa ja tilanne rauhoittuu 168

Vaasan pohjoisen vaalipiirin värikkäät vuodet 1929–1932 171

Viitteet 178

Lähteet 187

Henkilöhakemisto 191